

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrto leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Franciškaška ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Franciškaška ulica št. 6. Račun pošte hranilnice Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokoјence

Za izboljšanje položaja državnih uslužbencev

Beograjski dnevnik »Politika« je objavil ta zanimivi članek univ. prof. dr. Mihajla Ilića. Ker bo tudi med našimi bralci zbudil pozornost, ga prinašamo v prevodu po »Učit. tovarišu«.

»Položaj državnih uslužbencev se lahko motri z moralnega in gmotnega stališča. Toda v prvem kakor tudi v drugem pogledu ta položaj ni niti dober niti zlošen.

Začnimo z gmotnim položajem, ker »primum vivere...« Splošno znano je dejstvo, da dohodki državnih uslužbencev ne ustrezajo njihovim potrebam in tudi niso v pravem sorazmerju s tržnimi cenami ter ni treba o tem zgubljati niti besed. Moglo bi se samo konstatirati, da je država zelo počasna pri zviševanju dohodkov, ko cene naraščajo, zelo hitra pa pri njihovem znižanju, ko cene padajo. S tem samo pokaže, da na lastno škodo oddvaja svoj interes od interesa svojih uslužbencev. Kajti finančni prihranki, pridobljeni tem potom, se res pridobivajo na škodo državnih uslužbencev, toda tudi na škodo državne službe, a to pomenja na škodo države same. Končno je že davno bilo ugotovljeno, da je dobro plačani uslužbenec prav za prav najcenejši uslužbenec.

Ko se govori o plačah državnih uslužbencev, se ne more iti preko dveh krivic, od katerih ena zadeva mnoge aktivne, a druga mnoge upokojene uslužbenca.

Logično bi bilo, da se za enako delo daje tudi enaka nagrada. Nihče bi tudi ne mogel imeti ničesar proti temu, da država, upoštevajoč gotove socialne momente, daje v določenih primerih večjo nagrado. Toda pri nas so iznašli pogoje, na osnovi katerih se, nasprotno temu, plače znižujejo. Tako žena uslužbenka, poročena z drž. uslužbencem, ne prejema od države za svoje delo tako nagrado, kakršno za isto delo prejema vsak drug uslužbenec, nego mnogo manjšo. Ta neenakost, že načelno obsodba vredna, to obsodbo še bolj zasluži, ako se upošteva, da tudi ta večja nagrada sama ne odgovarja v zadostni meri vloženemu trudu in delu. Lahko si mislimo, na kaj se pride, ako se ono, kar je že takó nezadostno, še znižuje.

To neenako postopanje nasproti celokupnim vrstam aktivnih uslužbencev uporablja država tudi nasproti svojim upokojencem. Ona je v tem pogledu naredila popolno razliko z ozirom na to, ali so odšli v pokoj pred sprejetjem nekega določenega zakona, ali po njegovem sprejetju. In tako imate ljudi, ki so enako število let služili v istem položaju, ki pa kot upokojenci vendar le nimajo enake pokojnine. Prav tako je, kot bi eni služili v eni državi, drugi v drugi.

Obe ti dve krivici je treba čimprej odpraviti. Kajti zares je strašno, da te obstojajo v državi, katere prejšnja in sedanja ustava jasno predpisuje, da ona »ima, v interesu celote... pravico in dolžnost intervenirati v gospodarskih odnosih državljanov, v duhu pravice...« Kako bo država ta duh pravice mogla uveljaviti med navadnimi delodajalci in delavci, ko tako postopa s svojimi lastnimi uslužbenci, in kako ona, teptajoč pozitivne odredbe svojega lastnega osnovnega zakona, misli obvarovati kvalifikacijo, potrebno za interveniranje v odnosih med delodajalci in delavci!

To, kar se tiče gmotnega položaja državnih uslužbencev. V pogledu njihovega moralnega položaja ni stvar nič boljša.

Najmanj, kar bi se moglo nuditi uslužbencu, je sigurnost obstanka v službi in napredovanja v njej. Toda ta sigurnost, na žalost, ne obstoji niti v eni niti v drugi smeri.

Znano je, da imamo dve vrsti napredovanja: po periodskih poviških in po skupinah. Prvo napredovanje je avtomatično, drugo ni. To pomenja, ko so izpolnjeni pogoji za periodski povišek — povišek tudi mora biti dan, a ko so izpolnjeni pogoji za skupino — skupina se ne mora, nego se samo lahko da.

Avtomatično napredovanje bi moralo ublažiti predvideni sistem dobivanja skupin. Samo to ublaženje ni zadostno in tudi ne ustreza temu smotru. To se vidi po rokih poviškov in po njihovi višini. Prav za prav sledijo drugim rokom le neznatne povišice. Poleg tega pri največjem številu skupin, kjer obstojajo povišice, se pravica za njihovo pridobivanje krije z rokom za povišico v skupini, ker oba roka sta določena na tri leta. Kot bi se že v naprej hotelo obvestiti prizadete, da z napredovanjem v skupino po izpolnitvi pogojev za to ne bo nič, a namesto skupine je zato predvidena periodična povišica. Zaradi tega bi moral biti rok za periodično povišico znižan na dve leti, da bi se na ta način ta povišica oddvojila od napredovanja v skupini.

Razlog, zakaj se tudi za skupine ni uporabilo načelo avtomatičnega napredovanja, se nahaja navadno v njegovem nasprotju s potrebo izbire med uslužbenci. Čeprav se upošteva tudi upravičenost tega razloga, vendar ne bi smel dobiti tako širok obseg. Namesto, da je napredovanje v skupino popolnoma prepuščeno na voljo administrativnemu oblastvu, bi se morali od tega izvzeti vsaj primeri, ko uslužbenec napreduje v skupinah, a ostane v istem položaju, ker tedaj ni govora o kakšni izbiri, ki obstoja edino takrat, ko gre za nov položaj. Poleg avtomatičnega napredovanja po periodskih povišicah bi bilo torej nujno potrebno uvesti tudi avtomatično napredovanje po skupinah v istem položaju.

Kar se tiče napredovanja po skupinah, ko gre za nov položaj, in se že zaradi izbire prepušča to izven uporabljanja načela avtomatičnega napredovanja, se je torej treba pobrigati, da bi bila vsaj ta izbira pravilna in ne samo izgovor za uresničenje povsem drugih smotrov. Kajti kakor sedaj stoji stvari, je možno, da ministri dodelijo tudi več skupin in več položajev uslužbencem, ocenjenim n. pr. samo dobro, a puščajo v istih skupinah in v istih položajih odlično ocenjene uslužbenca. Toda, ko se ocenjevanje, ki ga vrši administracija, kateri načelujejo isti ministri, tako malo upošteva, tedaj se zares lahko vprašamo, zakaj to ocenjevanje sploh obstoja.

Sistem napredovanja drž. uslužbencev je torej treba preurediti, da bi povoljneje vplival predvsem na njihov moralni, a nato posredno tudi na njihov materialni položaj.

Državni uslužbenec, kot že samo ime pove, služi državi. Toda obstoja težnja postaviti ga v službo stranke. Ta težnja se kaže še prav posebno pri onih strankah, ki v nasprotju z dejstvom, da stranke in režimi minejo, a država ostane, zelo želijo izenačiti sebe z državo. Iz tega nepravilnega izenačenja izvajajo prav tako nepravilen sklep, če so že one država, tedaj tudi državni uslužbenca morajo biti njihovi uslužbenca. A če je tako, tedaj morajo ti obiskovati njihove zbornice in

pri volitvah glasovati za njihove kandidate.

Te težnje se uresničujejo edino zaradi tega, ker pri nas državni uslužbenca v veliki večini nimajo stalnosti, nego se lahko vsak čas odpustijo, odnosno upokojijo administrativnim potom, kakor pač hoče minister. Res je, da je zakon dal to oblast ministrom, da jo vršijo v interesu službe, toda stvari se dogajajo tako, da oni kakor lahko pri napredovanjih zapostavljajo boljše in povišujejo slabše, tako lahko v službi zadržijo one druge, a iz službe mečejo prve. Obstoja možnost, in ta se tudi izkorišča, da neoporečnega uslužbenca država trenutno vrže na ulico, in to ona ista država, ki sicer preprečuje odpovedi navadnim službo-dajalcem. V interesu službe je treba s tem sistemom prekiniti, ker se ji uslužbenec ne more z vso iskrenostjo posvetiti, ako nima gotovosti v pogledu svojega obstanka in obstanka svoje družine. Namesto tega bi se moral uvesti sistem, ki bi ščitil uslužbenca pred samovoljo, a istočasno zaščitil tudi interese službe. Od tega sistema stalnosti bi morali biti izvzeti samo

uslužbenca na položajih, ki imajo političen značaj. Vsem ostalim bi se morala zagotoviti stalnost, tako da bi jim služba mogla prenehati bodisi v primerih, ki jih zakon točno predvideva, ali v primerih kaznivih dejanj. Toda, da bi ta stalnost ne vplivala nepovoljno na službo, bi se morali uslužbenca postaviti pod strog režim odgovornosti, ker ni smoter ščititi nekorektnega uslužbenca, temveč dobre in sposobne rešiti stalne negotovosti.

Država zahteva od svojih uslužbencev, da varujejo svoje dostojanstvo, in kdor se v tem pogledu pregreši, je podvržen disciplinskim kaznim. Najmanj, kar se torej od nje lahko zahteva, je, da ona sama spoštuje in ne krši to dostojanstvo. A to svojo dolžnost mora država izpolniti samo tako, ako svoje uslužbenca stavi v položaj, da se jim za doseg minimuma za svoj obstanek in obstanek svoje družine ni potreba v materialnem pogledu izmišljati razne načine, a v moralnem obračati se po raznih vetrovih. To je istočasno tudi njen lastni interes, ker ako so uslužbenca brez ugleda, je tudi ona sama brez avtoritete.

Kakšna je bila pri nas personalna politika

(Konec.)

Čez nekaj časa je bila pošti prošnja vrnjena z nalogom, naj obvesti maturanta, da ga ni mogoče postaviti zaradi pomanjkanja kredita. Toda niso minili trije tedni, že je ista pošta dobila spis, s katerim sta bila za služitelja postavljena dva propadla obrtnika iz istega kraja. Pošta pa sploh ni potrebovala služitelja, temveč uradnika. Za ta dva tako imenovana služitelja se je kredit našel! To se je zgodilo zato, ker je njihovo postavitev zahtevala vplivna politična oseba iz bližnjega kraja, naš maturant je pa mislil, da mu spričevalo zadošča za podelitev službe. Odveč je pristavek, da pošta od teh dveh bivših obrtnikov ni imela nobene koristi, ker sta ji bila odveč. — Še en primer. V nekem okraju je več pošt, ki bi po staležu morale imeti vsaka po enega služitelja, dobile so pa, ne da bi bile to zahtevale, po štiri in po šest služiteljev. Ti ljudje niso imeli nobenega dela in tudi niso hoteli delati; sedeli so brez dela in se dolgočasili, plača jim je pa pritekala... Upravniki teh pošt so se med seboj takole po telefonu razgovarjali: Upravnik A. reče upravniku B.: »Kaj naj počnem, tovariš, s temi ljudmi. Po ves dan sede brez dela.« Upravnik B.: »Kupi jim zavoje igralnih kart, pa naj se zabavajo!« Tehnične terenske sekcije so dobivale naloge, naj brez milosti odpuste iz službe ljudi, izvežbane in sposobne, ki so že po 10, 12 let delali v sekciji, da se izpraznijo mesta za nove, neizurjene kmete, ki jih je privedla sem protekcija. Mnogi, ki so bili sprejeti v službo po protekciji, zlasti politični, se v službi izkažejo za nedisciplinirane, neposlušne, objestne in nedelavne ljudi.

Javna tajnost je, da so v personalnih stvarih tudi nekateri direktorji brez moči. Kadar jim kdo pove dobro mišljeno opazko, jim sporoči pritožbo na kakega izmed mladih, želi premeštevati v interesu reda in osebja, odgovarjajo: »Prosim te, nehaj s tem, da mi ne nakoplješ spet celega krdela na glavo.« To »krdelo«, to so protekcije. To samo tako mimogrede ugotavljamo. Toda ves ta sistem, ta prepletenost zvez in protekcije, ki okužuje in kvari službo in osebje, je v bistvu zelo resna stvar in bi bilo treba da postane predmet resnega proučevanja za vse, ki vodijo upravo v velikem ali v manjšem obsegu. Ko se

ozdravijo splošne razmere, bo treba tudi to zlo očistiti pri koreninah. Prav z ostrim nožem bo treba izrezati ta tvor.

V tem pogledu je naša (poštarska, op. prev.) stroka v najslabšem položaju. K sreči so v naši državi tudi urejene stroke, urejene zato, ker jih ne ureja 360 slučajno izbranih, temveč tisti, ki jim je stroka zaupana. Poglejmo mnoge druge stroke, obrate, ustanove, v katerih se obnavlja in pomlaja osebje samo enkrat na leto, po razglasu, skupno, po točno predpisanih pogojih, pod splošnim javnim nadzorstvom. Ni čudno, da so te stroke in ustanove na zavidanja vredni višini. Ne urejajo se v kotu, tajno, brez nadzorstva, temveč pred očmi vsega sveta.

Vsak naš visoki funkcionar, ki ima oblast sprejemati osebje v svojo stroko, mora od početka začeti čistiti in urejevati, mora najprej skrbeti, da se bo podmladek sprejemal v stroko javno in brez omejitev. Dosedanja praksa mora prenehati, prenehati morajo pisane množice po hodnikih in čakalnicah. Uradnike je treba pustiti pri miru, da lahko mirno delajo. Vsako protekcijo in intervencijo za sprejem novega osebja v stroko je treba odločno zavrniti, in to javno zavrniti. Enkrat za vselej je treba prenehati s tem zakotnim krpanjem.

Interes stroke in osebja zahteva, da se uslužbenca ne sprejemajo tako posamezno in po protekciji, kakor doslej. Kakor se je doslej delalo, je napaka in slabo.

Kako naj se sprejemajo novi potrebni uslužbenca? Za to ni treba posebne recepta. Za to so stare dobre metode. Na kratko: ugotoviti je treba število potrebnega osebja za prihodnje leto in v proračunu zagotoviti kredit. Pravočasno naj se razpiše javen razpis za spopolnitev vseh službenih mest, uradniških in služiteljskih. Skupno naj se opravi zdravniški pregled, po predpisanih zakonskih pogojih je pa izbrati tiste, ki imajo med prijavljenimi najboljše pogoje za službo. Če se bo tako delalo, ne bo pritožb niti protestov, stroka bo pa dobila najboljše, kar bi bila mogle dobiti. Državna služba bi bila za dolgo vrsto let v zanesljivih rokah. Vsi bi bili zadovoljni, izvzemši morebiti gospode protektor-

je. Ti gospodje pa, da ne bi ostali brez dela ali pa da bi pomagali tistim, katerim žele pomagati, kakor n. pr. tistim iz onega bosanskega mesta, iz tistega okraja, vse tiste, katere bodo bogve za kaj še potrebovali, naj jih

zaposle, toda iz svojega lastnega žepa. Ker to je najlažje, opravljati take svoje posle, protežirati in intervenirati, toda vse na državne stroške in odvaliti breme državi in vsemu ljudstvu na hrbet.«

Širši stavbni okoliš in doklade

Dravska finančna direkcija v Ljubljani je uradno razglasila tole:

»Osebnostne doklade državnih uslužbencev in upokojencev so odredene po draginjskem razredu, ki obsega stavbni okoliš kraja, kjer je uslužbenec nastavljen ali kjer se upokojenec stalno nastani. Po § 13. stavbnega zakona se smatra za stavbni okoliš območje, ki je z regulacijskim načrtom namenjeno za zazidavo in naseljevanje mesta ali trga. Po § 127. stavbnega zakona sme ban s pravilnikom predpisati, da veljajo poedina določila iz I. dela stavbnega zakona tudi za posamezne vasi. Tako je kr. banska uprava v Ljubljani izdala pravilnik o stavbnih predpisih za šela, ki so v neposredni bližini mest in trgov, K. V. št. 3870/1 iz leta 1933. V tem pravilniku so naštetih kraji, za katere veljajo materialna določila I. dela stavbnega zakona, in sicer:

1. Vič, Zg. Šiška, Št. Vid, Ježica, Moste, Dobrunje in Rudnik pri Ljubljani;
2. Gaberje, Lisce, Lava, Breg in Zavodna pri Celju;
3. Krčevina, Košaki, Pobrežje, Radvanje, Tezno, Studenci pri Mariboru;
4. Spodnji in Zgornji Breg ter Vičava pri Ptuj;
5. Zakot pri Brezicah;
6. Boštanj in Log pri Sevnici;
7. Dolga vas pri Dolnji Lendavi;
8. Mekinje pri Kamniku;
9. Stob, Studa in Vir pri Domžalah;
10. Prevrat, Blato in Pristava pri Konjicah;
11. Stražišče, Primskovo, Huje in Klanec pri Kranju;
12. Bistrica pri Trzinu;
13. Videm in Stara vas pri Krškem;
14. Gradec pri Litiji;
15. Gornji Logatec;
16. Gornja Bistrica pri Slovenski Bistrici;
17. Stara Loka, Trata in Stari dvor pri Škofji Loki;
18. Kurja vas, Sava in naselje »Pod Možaklo« pri Jesenicah.

Leta 1938. je bil pravilnik razširjen še na Šmartno pod Šmarno goro, Podgorico, Polje in vzhodni del upravne občine Dobrova (kraji: Kozarje, Vrhovce in območje (Tržaške ceste).

S tem pravilnikom pa nikakor ni bilo odločeno, da spadajo naštetih kraji ali občine v I. oz. II. draginjski razred po uradn. zakonu.

Od naštetih krajev spadajo v I. ali II. drag. razred le tisti, ki so bili inkorporirani Ljubljani ali drugim občinam II. drag. razreda in pa občine v okolici Maribora, ki so prešle po posebni odločbi banske uprave in po sklepu marib. mestnega poglavarstva v ožji in širši okoliš mesta Maribora. Vsi ostali naštetih kraji pa spadajo slej

ko prej v III. drag. razred, ker imajo svoj lasten stavbni okoliš ali pa spadajo v stavbni okoliš sosedne občine, ki ni sedež srezkega načelstva.

Državni upokojenci iz teh sel in občin naj tedaj ne vlagajo prošnje za priznanje osebne doklade po I. ali II. drag. razredu, ker finančna direkcija njihovim zahtevam ne more ustreči.«

—o—

K prednjemu uradnemu pojasnilu dodajamo še tole:

Pred kratkim je neki dnevnik, pa tudi nekatera uradniška glasila so objavila članke, da upokojencem, ki stanujejo v neposredni bližini Ljubljane, toda že na ozemlju sosednih občin, pripada osebna doklada po I. drag. razredu. Članki so to utemeljevali z okolnostjo, da velja tudi za te okoliške občine po pravilniku o stavbnih predpisih iz leta 1933. (oziroma od 1. marca 1938.) mestni regulacijski načrt oz. določila I. dela stavbnega zakona. Tako, da torej spadajo ti okoliški kraji v širši stavbni okoliš mesta Ljubljane. Zato da pripada upokojencem (kakor seveda tudi aktivnim uslužbencem, službujočim v teh občinah), osebna doklada po istem drag. razredu, kakor aktivnim oz. upokojenim drž. nameščencem v Ljubljani, t. j. po prvem. Isto naj bi veljalo tudi za večje število drugih krajev po Sloveniji, ki naj bi bili uvrščeni v II. razred namesto v III.

Ti dobro mišljeni članki so na žalost, vsaj zaenkrat, brez utemeljenosti. Pisec je vodila pri tem podobnost razmer v mariborski okolici, tako da so bili prepričani, da je tudi v okolici Ljubljane položaj popolnoma enak. Kakor rečeno, žal, stvar ni taka.

Z navedenim pravilnikom iz leta 1933. je res določeno, da veljajo tudi za neke okoliške občine predpisi stavbnega zakona, ki veljajo za Ljubljano. Leta 1938. je bil ta krog sosednih občin oz. delov istih tako spremenjen, da veljajo poslej ta določila stavbnega zakona za upravne občine Št. Vid, Šmartno pod Šmarno goro, Ježica, Podgorica, Polje, Dobrunje, Rudnik pri Ljubljani in vzhodni del občine Dobrova (kraj Kozarje, Vrhovce in območje Tržaške ceste).

Navedene upravne občine oz. njih deli pa ne spadajo navzlic navedenemu pravilniku v širši stavbni okoliš Ljubljane, temveč le v regulacijsko območje mesta Ljubljane. Med tema dvema pojmovoma je teba skrbno razlikovati, ker se ne skladata. Regulačni okoliš mesta Ljubljane je znatno širši in obsežnejši kakor je izvenmestni širši stavbni okoliš, ki se v celoti krije z mejami upravne občine Ljubljane. Zato nikjer izven ljubljanskega občinskega ozemlja ni nobenih krajev, ki bi spadali v ljubljanski širši stavbni oko-

liš. — V mariborski okolici je stvar drugačna. Tam sega mariborski širši stavbni okoliš tudi preko meje upravne občine Maribor - mesto na ozemlje sosednih vaških občin, kar je mariborska mestna občina izrečno ugotovila in razglasila, banska uprava pa potrdila. Mesto Ljubljana oz. ministrstvo za zgradbe (ali banska uprava) pa do slej tega še niso storili.

Lani spomladi so upravne občine Dobrunje, Ježica, Polje, Rudnik in Št. Vid prosile bansko upravo, naj prizna državnim uslužbencem in upokojencem, službujočim oz. stanujočim na njihovem ozemlju, osebno doklado po I. drag. razredu. Utemeljevale so, da spadajo v širši regulacijski oz. stavbni okoliš Ljubljane in da so življenjske razmere enake kakor v Ljubljani sami.

Banska uprava je predložila gradbenemu ministrstvu predmet v odločitev in priložila svoje mnenje in izjavo ljubljanskega mestnega poglavarstva. Finančno ministrstvo, ki je bilo kot stvarno pristojno vprašano za mnenje, je banski upravi dostavilo tole pojasnilo:

»V čl. 2. uredb o dokladah drž. uslužbencev in upokojencev iz l. 1935. ni podlage, da bi se drž. uslužbencem

oz. upokojencem, postavljenim oziroma stalno prebivajočim v navedenih krajih izplačevala osebna doklada po I. drag. razredu, to pa zato, ker je v poročilu gradbenega ministristva od 5. avgusta 1939., št. 32.633, ugotovljeno, da ti kraji ne spadajo ne v ožji, niti v izvenmestni širši stavbni okoliš mesta Ljubljane.«

Dokler torej pristojna oblastva ne spremene mej ljubljanskega širšega stavbnega okoliša, za to ozemlje ni mogoče z uspehom zahtevati doklad po I. drag. razredu. Prošnje aktivnih ali upokojenih uslužbencev bo moralo pristojno oblastvo zavrniti, ker ni pravne podlage za ugoditev. Ni pa dvoma, da je navzlic takemu dejanskemu in pravnemu stanju nujno potrebno, da se kar najprej vsaj najbližji, sosedni deli navedenih občin proglase za del izvenmestnega širšega stavbnega okoliša. Prav res ni nobenega razloga, da bi se drž. uslužbencem in upokojencem iz teh krajev odrekala ista osebna doklada, ki jo prejema ljubljanski tovariši. Dolžnost naših organizacij je, da se za to stvar nujno zavzamejo. Da je mogoče doseči uspeh jamči primer mariborskih okoliških vaških občin.

Zvišanje doklad upokojencem

Kakor smo že nekajkrat poročali, je finančno ministrstvo že izdelalo dokončni osnutek uredbe o novi določitvi osebnih in rodbinskih doklad državnih upokojencev. Ker so časopisi, zlasti nekateri dnevniki, o tem vprašanju objavili mnogo netočnih in celo popolnoma napačnih vesti, smatramo za potrebno, da v naslednjem objavimo kolikor mogoče točne podatke o novi uredbi.

Finančno ministrstvo je izdelani osnutek uredbe že predložilo ministru svetov v potrditev. Nova uredba naj bi bila objavljena začetek marca, stopi naj pa v veljavo s 1. aprilom t. l.

Po novi uredbi se sicer ne izenačijo pokojnine same vseh upokojencev neglede na upokojitve, pač pa se precéj izenačijo višine osebnih doklad, tako da se bodo z njo vsaj v glavnem omilile razlike dosedanjih uredb, po katerih je bilo pri nas več vrst upokojencev z močno različnimi prejemki. Po novi uredbi naj bi staroupokojenci prejeli za toliko višje osebne doklade, da bi v glavnem nekako dosegli svoje pozneje upokojene tovariše. Združena upokojeniška društva so sicer ves čas zahtevala, naj se staroupokojencem, vsem brez izjeme, na novo prizna in odmeri pokojnina po sedanjem uradniškem zakonu, tako da bi bili v tem pogledu popolnoma izenačeni z upokojenci po uradn. zakonu iz leta 1923. in po sedanjem uradniškem zakonu iz leta 1931. Tega zaenkrat še ni bilo mogoče doseči, ker so strokovnjaki, ki so delali osnutek nove uredbe, izjavili, da to ni mogoče, ker je večina srbijanskih in črnogorskih staroupokojencev med vojno izgubila vse svoje pokojninske listine. Zato naj bi se pa vsem tem

staroupokojencem za toliko zvišala osebna doklada, da nasproti celotnim pokojn. prejemkom novejših ne bi bili zapostavljeni.

Enako določa osnutek nove uredbe tudi znatno zvišanje osebne doklade za rodbinske upokojence. Če imajo ti pokojnine do 1999 din na leto, jim gre po draginjskih razredih osebna doklada v znesku 980, 850, 750 din. Če imajo pokojnine od 2000 do 2199 din na leto, jim gre doklada 1100, 950, 850 din na mesec. Od 2200 do 2999 din jim gre mesečna osebna doklada po 1320, 1100, 950 din. Če imajo na leto 3000 do 3999 din, jim gre na mesec po 1540, 1300 in 1100 din, pri rodbinski pokojnini nad 400 din na leto naj bi pa prejeli po 1700, 1500 oz. 1300 din na mesec.

Vsem upokojencem, upokojenim po ur. zakonih iz leta 1923. in 1931., gre isti povišek, katerega so bili deležni aktivni uslužbenci po uredbi o dokladah iz leta 1937. S tem se torej popravi veliko zapostavljenost upokojencev, ki so bili leta 1937. ob delnem zvišanju doklad pozabljeni.

Rodbinska doklada za otroke se zviša za 50 din na mesec, tako da naj bi po osnutku dobivali upokojenci za vsakega otroka po 190 din na mesec, namesto dosedanjih 140 din. Tudi z v zvančnikom in služiteljem ter rentnikom in orožnikom se doklada znatno zviša. Za uslužbenca, ki so bili upokojeni z malim številom let, se določi za življenjski minimum znesek 700 din na mesec. Tudi sirotam se zvišajo doklade po razredih od 325 na 500, od 225 na 450, v III. draginjskem razredu pa od dosedanjih 250 na 350 din. Vojaškim osebam se bodo pokojnine uredile po

M. Zamacois:

Pouk v taksiju

Odeta Rinvalova je bila videti hudo živčna, ko je stopila iz hiše. Elegantna kakor zmerom si je bila nadela samo malce gostejši pajčolan kakor po navadi, si potisnila smešni klobuček malo globlje v glavo in malce višje pridvignila kožuhovni nasti ovrtnik plašča.

Bil je mraz, ki ga s primerom iz živalstva imenujemo pasjega.

Ko je bila prekoračila območje, ki ga morejo pregledati sosedni trgovci, je poklicala taksi, toda z očitno željo, da bi si izbrala voznika po volji... Prvemu, nato tudi drugemu, ki se je vljudno ponujal, kakor je navada, kadar je slab posel, je odkimala.

Končno se je pripeljala po cesti neka ženska, ki je odločno vodila zelo snažen avtomobil. Mislili moramo, da je voznica ugajala Odeti, kajti ta je pohitela, jo poklicala in pomahala.

Voznica, ženska v najboljših letih, snažna, dostojna, jo je opazila in takoj pristala tesno ob robu pločnika:

»Kam pa?« je vprašala in obrnila belo zastavico na števcu.

»Vam že povem,« je odgovorila mlada žena v zadregi, »toda vnaprej vam rečem,

da vas bom delj časa zaposlila... Dobro plačam... Gre za posebno zadevo... peljite kar v ulico St. Georges.«

»Hišna številka?«

»Številka... saj to je... nočem se ustaviti naravnost pred hišo, kjer imam opravka... posebne razloge imam za to. Zato se boste ustavili onstran ceste... Mogoče malo dalje... na primer pred številko 97. Tam bova pa čakali...«

Voznica jo je premerila od nog do glave, nato je pa z obzirnostjo, ki spada med poglavitne dolžnosti šoferskega poklica, odvrnila: »Že prav.«

In takoj, ko je Odeti, vsa zmrznjena, zlezla v voz, je odpeljala.

Pred hišno številko 97 v ulici St. Georges se je voz ustavil, nakar je voznica zaradi pričakovanega postanka ustavila motor.

Odeti se je stisnila v kot in odkrila onstran ceste, kakih dvajset metrov vstran, vsakdanjo stanovanjsko hišo. Odslej ni več izpustila iz oči teh hišnih vrat, ki jih je razsvetljevala ulična svetilka, katero je pravkar prižigal mestni uslužbenec. Bilo je sredi januarja, ura je šla proti peti popoldne, noč je že padala...

Tako je minilo četrť ure, nato je voznica začela mencati z rokami, prekladati noge in udarjati z galoši ob tla avtomobil...

bila... Končno je vrla žena izstopila in začela z dolgimi koraki meriti pločnik in odločno kriliti z rokami, zakaj dvignil se je leden veter, da ni bilo mogoče mirno obstati na kraju.

Minilo je že pol ure, nakar je voznica, ki ni mogla več vzdržati, priprla vrata:

»Bomo še kaj dolgo čakali, gospa?« je vljudno vprašala. »Ker bi sicer šla popit kaj gorkega tjale v tistole kavarnico... čisto premrla sem že. Imam majhne otroke in nimam sredstev, da bi mogla biti bolna...«

Ta delavna žena je bila zelo snažno oblečena in počesana in je bila videti zdrava.

»Prav imate!« je živahno dejala Odeti, »človek si ne sme nakopati bolezni. Slišite, kar vstopite in sedite k meni, tu notri ni premraz.«

Brez obotavljanja je voznica zlezla v avto in zaprla vrata.

»Delili so bova odejo,« je predlagala in s svojo gosto volneno odejo pokrila sopotnici in sebi kolena.

Zavladal je malce mučen molk. Po kakih petih minutah prisiljenega molčanja je Odeti spregovorila; vznemirjala jo je potreba, komu zaupati se, pa tudi zato, ker jo je simpatični obraz sosede oju-nail...

»Gotovo se vprašujete, kaj počnem tod? Prav res, na obrazu se vam bere poštenost in razen tega ste pa ženska, zato vam lahko to povem: svojega moža zalezujem!... Res, anonimno pismo me je poučilo, da se v tistile hiši sestaja po dvakrat na teden z neko žensko. Tamle, vidite, med peto in sedmo... torej, saj razumete, videti hočem, hočem imeti čiste račune, hočem imeti popolno gotovost!«

»Kaj pa mislite storiti, kadar si boste čisto na jasnem?«

»Kaj bom storila?... Tega pa ne vem, toda bom že vedela.«

In Odeti si je vsa divja obdelavala kolena z mufom, kamor je tiščala roke.

»Ali hočete mar zapustiti moža?«

»Zapustiti ga? Saj ga ne morem zapustiti? Dva otroka imam, štirinajstletnega dečka in deklico, ki ji je komaj devet let, nimam pa sama nobenega premoženja!«

»Če ga nočete zapustiti, čemu pa potem hočete izvedeti, česar še za gotovo ne veste?... Le malo pomislite, ljuba moja gospa: kadar si boste čisto in za gotovo na jasnem, tega ne boste mogli ohraniti stalno zase. Vse boste pobili, še kako nesrečo boste povzročili... Dokler pa nič natančnejšega ne veste, ste pogumni, lahko molčite, čakate, upate, se greste lahko igre, da ne verjamete, da je vse to res...«

»Ampak vseeno, če je pa le res?«

zakonu o ustroju vojske in mornarice iz leta 1931. Tudi za monopolske delavce je obljubljen, da se jim zvišajo pokojnine in sicer sorazmerno z drugimi uslužbenci sličnih kategorij.

Upajmo, da bo ministrski svet uredbo v celoti sprejel, kakor je bila

predložena. Sicer z njo ne bi bilo ugodeno vsem našim zahtevam, vendar bi pa le položaj upokojencev precej izboljšala. Zdaj, ko draginja tako naglo in nevzdržno narašča, je to zvišanje doklad še posebno nujno in opravljeno.

Izstop hrvatskih učiteljev iz JUJ

Upravni odbor Jugoslovanskega učiteljskega združenja v Beogradu je dne 10. februarja obravnaval vprašanje, kakšno stališče naj zavzame nasproti že izvršeni ustanovitvi Zveze hrvatskih učiteljskih društev v Zagrebu, preden se je z vzajemno soglasnostjo uredilo vprašanje oblike splošne državne učiteljske organizacije.

Upravni odbor JUJ je izdal o tem naslednje poročilo:

»Vedno smo stali prepričano na načelu duhovnega zedinjevanja vseh nacionalnih sil širom vse skupne nam domovine Jugoslavije. To načelo je najsvetejša dediščina stoletnih teženj naroda — danes v skupni državi Jugoslaviji, bila pa je težnja tudi duhovnih prvoboriteljev vseh naših učiteljskih generacij, ki so združevale svoje sile tudi takrat, ko so obstojale posebne, med seboj z državnimi mejami fizično ločene učiteljske organizacije. Na tem zgodovinskem poslanstvu je bilo zasnovano Združenje jugoslovanskih učiteljev. Ta stoletna težnja in zgodovinska naloga ne bo nikoli prenehala, pa naj bi nastopili kakršni koli primeri.

Stoječ prepričano na tem načelu, enako koristnem in važnem za vse članke v naši organizaciji, nismo nikdar izgubili izpred oči, da bo naša zajednica sprejeta s srcem samo, ako se v nobeni priliki, na nobenem vprašanju in v nobeni obliki ne pojavi kakršna koli razlika in pravicah in v dolžnostih članov organizacije: tako dobro kakor zlo je treba nerazdelno prenašati in vzajemno zdraviti.

Ko so naši tovariši iz banovine Hrvatske težko prenašali svoj položaj kot državljani, ki so ga ravno tako težko, morda še teže čutili učitelji iz ostalih krajev naše domovine, je bila učiteljska organizacija primer resnične enakopravnosti in bratstva, namočnejše sredstvo v težki borbi, za ceno številnih učiteljskih žrtev, proti reakciji, ki ni delala razlike ne po veri ne po narodnosti, ne po kraju. Vsi učitelji Jugoslavije: Srbi, Hrvati in Slovenci

so kot en človek, kot ogromna armada v službi stanu in države legendarno nosili prapor polne svobode in enakopravnosti in stopili v borbo proti vsemu, kar je bilo reakcionarno in nazadnjaško. Borba se je vodila v dve smeri: proti zunanji reakciji, ki je pritiskala na organizacijo in proti reakciji v organizaciji sami. Proti notranji reakciji ne samo da jo izruje, nego da moralno in nacionalno dvigne tudi tisto število hrvatskih učiteljev, ki se je odtujilo hrvatskemu narodu. To svojo zgodovinsko misijo zadnjih treh let je izvršila učiteljska organizacija uspešno in koristno. Odkrito moramo reči, da srbsko in slovensko učiteljstvo, verujemo pa, tudi hrvatsko v tej resnični borbi ni sodelovalo pod nobeno masko, marveč odkritosrčno in jasnega obraza, zato tudi, če bi hotelo, ne bi moglo sedaj obraza razkrivati.

Ne da bi se spuščali niti s formalne niti s psihološke strani v sklepe, ki so jih sprejeli naši tovariši v banovini Hrvatski pregledaj, pred dokončno obliko obče preureditve države in pred soglasno rešitvijo glede oblike bodoče državne učiteljske organizacije, se veselimo ob sreči naših tovarišev, če vidijo v takem delu smisel naše zajednice, smisel našega poklica in smisel svojih nacionalnih posebnih stremeljenj. Puščajoč na njih zgodovinsko odgovornost za to, kar delajo po svojem prepričanju, moramo naglasiti nastopna dejstva:

1. Odcepitev od Jugoslov. učiteljskega združenja se more opravičiti z vsemi drugimi razlogi: političnimi, nacionalnimi in ostalimi, nikakor pa ne z razlogi, ki bi bili v kakršni koli zvezi s kako krivdo tovarišev učiteljev izven banovine Hrvatske.

2. Jugoslov. učiteljsko združenje ima kot doslej svoje temelje in svojo višino, ki se dviga iznad pokrajin. Na svobodni in z ničimer prisilni osnovi bo pritezalo in zbiralo učitelje vsega teritorija, pri čemer bo polagalo važnost le na cilj in pravo vsebino, ne pa na obliko organizacije.

Naši pokojniki

Dne 19. februarja je v Ljubljani umrl upokojeni sanitetni polkovnik dr. Leopold Majdič. Rodil se je v Cerknici leta 1870., dovršil medicinske študije in vstopil v bivšo avstro-ogrsko vojno mornarico. Kot sanitetni častnik je objadral velik del sveta, štiri leta je služboval tudi na Kitajskem. Pred vojno je bil več let šef-zdravnik vojne mornariške akademije na Reki. Med balkansko vojno je odšel s slovenskim Rdečim križem na pomoč srbskim ranjenim v Niš, kjer je deloval skupno z drugimi slovenskimi zdravniki, zlasti z doktorjem E. Šlajmerjem in dr. Oražmom. Po razpadu

Avstrije je bil sprejet v našo armado kot polkovnik. Služil je najprej v Šibeniku, nato pa kot sanitetski načelnik zetske divizije na Cetinju. Tam je organiziral tudi vso vojaško zdravstveno službo, dokler ni bil leta 1924. na prošnjo upokojen. Pokojni dr. Leopold Majdič je bil človek izredno širokega duhovnega obzora, obvladal je deset jezikov in si pridobil v teku službovanja po vsem svetu dragocenih izkušenj. Prejel je mnogo inozemskih odlikovanj, ostal pa je ves čas — tudi v Avstriji — zaveden Slovenec, ki svojega slovanskega prepričanja ni nikdar tajil. Naj bo plemenite-

da so te reči čisto enake pri premožnih, kakor pri nas... vsi moški in vse ženske, vsi so si podobni...

Odeta Rinalova je poslušala vsa zmedena beseda vrle ženske in neopazno so ji občutki jeze, maščevalnosti in ponižanja izplahneli pod učinkom razlogov pameti, doslednosti in izkušnje... Prvikrat se je zavedla svoje nepredvidnosti in prvokrat je občutila strah pred nepopravljivo možnostjo...

»No, le pogledjte! Čedni ste kakor srček,« je nadaljevala vozniča, ki je uganila njeno neodločnost. »Imate še toliko lepih let pred seboj! Življenje je lepo! Zabavajte se. Poiščite si razvedrila in namesto da hirate od žalovanja in tarnanja... slišite, storite ga ljubosumnega!«

»Čisto prav imate!« je odrezano odgovorila Odeta, ki je kar naenkrat začutila, kako se ji vrača upanje v dušo... »Sedite za krmilo, vrta žena, in kar hitro od tod!« Vozniča je že izstopila:

»Kam pa?« je vprašala, preden je spet zaprla vrata.

Odeta je z izzivalnim pogledom premerila hišo onstran ceste in smehljuje se dejala:

»V bar pri Sinjem fazanu... Tam me čaka nekdo, ki koprni po meni...«

mu človekoljubu in narodnjaku, ki se je do zadnjega živahno zanimal za vsa stanovska vprašanja in bil tudi naš star naročnik, ohranjen časten spomin!

Na izletu na Polzevo je v nedeljo, dne 25. februarja, nenadoma izdihnil podpredsednik kasacijskega sodišča Ivan Vrančič. Rodil se je leta 1875. v Ljubljani, dokončal pravne študije na Dunaju in bil leta 1900. sprejet v službo pri ljubljanskem deželnem sodišču. Služboval je pri okrajnih sodiščih v Kostanjevici, v Kamniku, nato kot predstojnik v Ilirski Bistrici. Po zedinjenju je postal svetnik ljubljanskega deželnega sodišča, dodelili so ga pa oddelku ministrstva za pravosodje. Tam je iniciativno sodeloval pri ureditvi naših sodišč, kjer je pokazal izredne upravne sposobnosti. Kmalu je postal svetnik višjega deželnega sodišča in vizitator sodišč v Sloveniji. Po odpravi ljubljanskega oddelka pravosodnega ministrstva je postal sodni nadzornik, vodil predsedstvo civilnega senata in upravljal osrednjo knjižnico v justični palači. Leta 1932. je postal predsednik višjega deželnega sodišča, kjer je zaradi svojih odličnih pravnih zmožnosti, skrajne objektivnosti in vestnosti postal vzor sodnika in predstojnika. Pred nekaj leti je bil imenovan za podpredsednika kasacijskega sodišča in v ti lastnosti tudi tako nenadoma preminul. S pokojnim podpredsednikom Ivanom Vran-

Novosti

za pomlad so došle

A. & E. Skabernè
Ljubljana

čičem so slovenski sodniki in vsi pravniki sploh izgubili zvestega tovariša in dobrohotnega, pravičnega predstojnika, hkrati pa enega svojih najodličnejših zastopnikov, ki si je postavil s svojim čistim značajem in plemenitostjo duha trajen spomenik med tovariši in vsemi, ki so ga poznali. Svojega zvestega prijatelja in naročnika tudi naš list ne bo pozabil.

Vestnik

Naše zahteve. Pod tem naslovom je objavil »Učiteljski tovariš« članek, v katerem popisuje razmere v družini državnega uradnika, kjer plača nikdar ne zadostuje za uravnovešanje gospodinjstskih izdatkov. Nasledek tega je stalno životarjenje in zadolževanje. Kot sklep zahteva članek, naj vse naše organizacije sprejmejo kot svoje glavne zahteve sledeče tri točke: »1. Zahtevamo v interesu nas samih, naših družin in v interesu naroda in države takojšnje zvišanje plač in sicer v taki meri, da bo popolnoma zadoščeno našim materialnim in kulturnim potrebam. 2. Dokler tem našim zahtevam merodajni činitelji ne ugođe, smo prisiljeni proglašati moratorij za vse naše dolgov«

Poravnajte naročnino!

Zanimivo. Zagrebški tovariški list »Naš glas«, list za javne nameščence in upokojence, je objavil zadnjič tudi tole vest: »Sodelavce prosimo, naj nam pošljajo članke o vprašanju uradniškega življenja in dopise o razmerah v naših vrstah. Zdaj se končno sme svobodneje pisati in se more govoriti tudi o stvareh, katere smo morali doslej zamaščati. Naj bi bil naš list zares zrcalo zahtev in razmer vseh javnih nameščenec«

»Naš Glas« in njegovi odmevi. Članek »Doklade rodbinskih staroupokojencev«, ki ga je v lanskem 22. številku objavil naš list, je v celoti ponatisnil mariborski »Ujedinjeni železničar« v svoji tretji letošnji številki.

Hranilni in posojilni konzorcij v Ljubljani. Članom te najstarejše naše kreditne zadruge naznanjamo, da ima ta svoj občni zbor dne 13. marca ob 8. uri zvečer v beli dvorani hotela Union v Ljubljani. Udeležba članstva dolžnost.

»Tovarištvo«, podporno društvo finančnih uslužbencev v Ljubljani (prejšnje Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev drav. banovine) je preselilo svojo pisarno v Šelenburgovo ulico 4./I v poslopje zavarovalnice »Croatia«.

Pri finančnih uradih ni služb. Dravska finančna direkcija v Ljubljani uradno razglasa, da ta čas ni ne pri direkciji niti pri podrejenih davčnih in katastrskih upravah nobeno službeno mesto prosto. Zato naj se prošnje za sprejem v fin. konceptno, računsko, davčno in katastrsko službo enkrat ne vlagajo, ker ni nobene možnosti za ugodno rešitev prošenj. Isto velja tudi za fin. pisarniško in drugo pomožno službo, kjer so zdaj prav tako vsa mesta uradnikov, zvaničnikov, služiteljev in tudi dnevičarjev zasedena. — Ta razglas je bil potreben, ker so se širile netočne vesti, da nameravajo sprejeti v kratkem v finančno službo večje število konceptnih oz. davčnih pripravnikov ter dnevičarjev.

Premalo učiteljev. Ker ni dovolj učiteljskih kandidatov, da bi se mogla zasedati vsa izpraznjena mesta učiteljev na ljudskih šolah v državi, je prosvetno ministrstvo izdalo javen poziv na absolvente filozofskih fakultet, naj se priklase za ljudskošolsko učiteljsko službo, dokler ne bi mogli dobiti svojim študijem ustrezne zaposlitve na srednjih šolah. V državi je zdaj približno tisoč absolviranih filozofov, ki čakajo na postavitve, prosvetno ministrstvo pa potrebuje 1450 učiteljev oz. učiteljskih kandidatov. Na poziv se je odzvalo komaj 11 absolviranih filozofov.

Nagrade vpoklicanih dnevičarjev. Finančno ministrstvo je izdalo navodilo št. 35.359/I od 23. nov. 1939. o izplačevanju nagrad honor. uslužbencev in dnevičarjem fin. stroke, ki so kot rezervni vojaški obvezniki vpoklicani na orožne vaje. Vsem takim pripada pravica do nagrade za ves čas vojaških vaj, če so bili vsaj 15 dni pred vpoklicom na vajo že v službi države. Nagrada se takim vpoklicancem izplača, ko se vrnejo z vaj in sicer v celotnem znesku po višini, kakor jim je nagrada pripadala ob vpoklicu, odbijejo se samo redni odtegljaji. Pogoj za izplačilo pa je, da niso za ta čas že prejeli plače kot rezervni častniki ali vojaški uradniki. To določilo velja tudi za nazaj za vse tiste, ki so bili vpoklicani na vaje pred 30. decembrom 1939., ko je to navodilo stopilo v veljavo. — Enake odločbe so izdala tudi druga ministrstva in oblastva.

Draginjski razredi. Iz uvodnika v »Slovenskem potarju« prenašamo tale odstavek, ki se tiče ureditve važnega vprašanja, namreč pravilne uvrstitve krajev v draginjske razrede. Z naslednjimi docela pravilnimi ugotovitvami in zahtevami, ki smo jih tudi v našem listu že ponovno zagovarjali, mora soglašati vsak razumen in socialno čuteč človek. Člankar piše: »In še en važen nedostatek je, katerega bi bilo treba brezpogojno odpraviti. To je razlika v plači po draginjskem razredu. O tem se je že toliko pisalo in razpravljalo in ne sme se nehati prej, dokler se ne doseže izboljšanje. Trije razredi so preveč. Popolnoma bi zadostovala dva, in še ta z manjšo razliko v plači kot je sedaj. Tu je tudi vzrok, zakaj se vsi bore, da pridejo v mesta s prvim draginjskim razredom. Če bi bila samo dva razreda, in še ta z manjšo razliko, n. pr. samo 100 din mesečno, tedaj se ne bi vsi potegovali za službo v velikih mestih. Saj je življenje v malih mestih lepše, če temelji na znosni finančni podlagi. Nadalje bi se moralo s posebno uredbo regulirati vprašanje plač v turističnih krajih. Ta mesta spadajo navadno v drugi ali celo tretji draginjski razred, dočim so življenjske potrebe dražje ko v mestu s prvim draginjskim razredom. Tu se godi velika krivica.«

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

Upokojenec

Preselitev upokojencev v drugo banovino. Opozarjamo vnovič vse upokojene tovariše (tudi rodbinske upokojenke), da morajo finančni direkciji, od katere prejmejo pokojnino, pravočasno sporočiti svojo preselitev v drugo banovino. Prenos pokojnine izvede namreč finančno ministrstvo samo, kateremu mora direkcija predložiti vse listine, ki ji služijo za izplačevanje pokojninskih prejemkov. Ta postopek traja navadno precej časa (tudi do 2 meseca),

ker morajo finančne direkcije zbrati potrebne listine, časih tudi od samih upokojencev, ki se nameravajo preseliti. Nato pošlje direkcija obvestilo o preselitvi hkrati z listinami fin. ministrstvu, ki izvede potrebne formalnosti in obvesti tisto finančno direkcijo, ki je po preselitvi pristojna za izplačevanje pokojnine preselivšemu upokojencu. Kdor torej noče, da se mu izplačevanje pokojnine prekine, naj vsaj mesec dni ali še prej sporoči finančni di-

Ostane vam še zmerom kot zadnji izhod, da verjamete, kar je sicer prav gotovo, da se bo na vse zadnje le vrnil k lepi mamici svojih lepih otrok!... Vzel vas je brez denarja, bogati ste, razkošno oblečeni, imate lepo hišo, slugo, otroke, ki jih lahko razvajate! To vse skupaj predstavlja prav dobro številko v loteriji!... Malo pomislite na vse tiste, ki morajo trpeti isto bolečino, pa nimajo tako čednih nadomestil!«

»To je že res... ampak samo pomislite: taka ni vrednica! Taka tica!«

»Tem bolje, tice, pravijo, se rade selijo, nikjer nimajo obstanka! Dejali boste, da se vmešavam v stvari, ki mi jih ni nič mar, ljuba moja gospa, toda štirideset jih je že za mano in ker sem storila to, kar zdaj hočete vi storiti, sem si skazila vse življenje!... Prav zares! Moj mož je bil malce na ženske udarjen, ni bil pa hudoben! Prav rad me je imel... in svoje otroke tudi... Izvedela sem, da je imel znanje za neko tako tičico, in kakor vi, sem hotela vse natančno vedeti, priti na čisto!... Ko sem vse izvedela, je bilo to seveda močnejše od mene. Ojoj, ojoj! Vse je šlo narobe, tako, da se je to, kar bi se bilo prav gotovo moglo zleptiti, razbilo prav na drobne kosce... Upri se je in odšel z ono drugo. Nikoli več ga nisem videla... Ne bom vam dajala nobenih svetov, toda mislim,

rekciji, da se namerava preseliti na področje druge direkcije.

Dvamesečna posmrtna podpora sirot. Dvoje sirot po učitelju, ki imata še živo mater — aktivno učiteljico, je zaprosilo za priznanje dvamesečne posmrtna podpore po pok. očetu. Finančno ministrstvo je njuno prošnjo zavrnilo s sledečo utemeljitvijo: »Otrokom državnih uslužbencev, ki imajo še živo mater, pritiče po § 95. uradniškega zakona iz l. 1931., spolnjenim z določilom 2. t. §-a 70. fin. zakona za leto

1934./35., dvamesečna podpora po očetovi smrti le tedaj, če ima razen njih tudi mati zakonite pogoje za dosego te podpore. To pa zato, ker je mati po določilih občega drž. zakonika dolžna skrbeti za otroke.« Ker je mati teh sirot državna uslužbenka — učiteljica, in zato ne izpolnjuje, kakor zahteva to spolnjeni § 95., predpisanih pogojev, da nima niti premoženja niti dohodkov od premoženja ali od osebnega dela, tudi sirotama ne pritiče dvamesečna posmrtna podpora po pok. očetu.

Iz organizacij

Zborovanje poštinskih uradnikov v Mariboru. Mariborski pododbor Združenja uradnikov p. t. t. stroke ima svoj letošnji redni letni sestanek dne 10. marca v Mariboru. Občni zbor bo v restavraciji »Novi svet« v Jurčičevi ulici št. 7.

Zastopstvo učiteljske organizacije pri ministru. Dne 10. februarja je prosvetni minister sprejel upravni odbor Jugoslov. učiteljskega združenja. Predsednik g. Ivan Dimnik je sporočil g. ministru, da je odbor JUU z zadovoljstvom sprejel na znanje stališče prosvetnega ministrstva glede čiščenja prosvetnega aparata in razmer, glede pobiranja koruptivnih pojavov vseh vrst in odklanjanja škodljivih izvenšolskih vplivov in posredovalcev v prosvetnih zadevah. Z zadovoljstvom je tudi sprejel v vednost uvedeni red glede napredovanj, ki se bo izvajal tako, da ne bodo starejši zastavljeni za mlajšimi in da se zagotove zadostni krediti za napredovanje vseh učiteljev, ki na to že dolgo čakajo. Nato je izročil spomenico z vsemi zahtevami, katere je sprejel že občni zbor JUU. Zaprošil je g. ministra naj ob pripravljajoči se

reformi šolstva upošteva želje in stališče učiteljstva. Hkrati je izročil tudi predloge za amandmane k finančnemu zakonu za 1940./41. Pri tem je zlasti poudaril željo učiteljstva, da se omogoči vsem napredovanjem v V. skupino in da se izenačijo učiteljice s tovariši. Predsedniki sekcij so navajali posebne želje učiteljstva svojih področij. Govore je g. prosvetni minister pazljivo poslušal in pokazal pripravljenost, da vsa vprašanja preuči in resno oceni.

Iz organizacije železniških uradnikov. Konec leta je Združenje železniških uradnikov v Zagrebu na seji osrednjega odbora izročilo posebno častno diplomu višjemu svetniku g. Josipu Obadu, svojemu dolgoletnemu predsedniku, ki je bil ob upokojitvi, ko je moral oditi iz odbora organizacije, soglasno izvoljen za prvega častnega dosmrtnega predsednika imenovanega združenja. Slavljenju je čestital tudi tajnik začasnega odbora Zveze strokovnih organizacij v prometnem ministrstvu, pismeno pa med drugimi častni član organizacije gosp. Venceslav Černigoj, eden izmed treh častnih članov organizacije.

Društvo stanovanjskih najemnikov

Apel, ki ga je poslalo društvo vsem stanovanjskim najemnikom v dnevnikih, ni ostal brez odziva. Doslej se je prijavilo že lepo število članov in to najbolj kaže, kakako potrebno je bilo oživiti to društvo. Marsikdo danes še s skepsa gleda na delo društva in odlaga svoj pristop z izgovorom, da je že dovolj društev in da mora itak že plačevati preveč članarine. Toda članarina je tako minimalna, komaj 12 din letno, da daleč zaostaja za koristmi, ki jih že uživajo in jih bodo uživali stanovanjski najemniki takrat, ko bo imelo društvo številno članstvo. V teku 14 dni je društvo obravnavalo že več konkretnih primerov, ko so se najemniki znašli v stiski in iskali nasvetov. Društvo jim je dalo potrebne nasvete in je tudi samo posredovalo za odklonitev nevedčnosti. Da bo pomoč članom še bolj uspešna, je bil na zadnji seji osnovan ožji pravni odbor, v katerem so zastopani juristi in praktiki, ki bodo obravnavali vsa stanovanjska vprašanja. Vse, ki se obračajo na društvo, pa opozarjamo na to, naj predložijo ob intervenciji kratko pismo predstavko. Le na ta način bo mogoče vsak predmet voditi do uspeha po vseh inštančnih poteh.

Banska uprava je povabila zastopnika društva v anketo za zidanje zaklonišč proti napadom iz zraka. Ankete se je udeležil predsednik, ki je tam zastopal interese stanovanjskih najemnikov. Odločno je odklonil predlog hišnih posestnikov, naj bi tudi

stanovanjski najemniki prispevali k zidanju zaklonišč. V anketi je sodelovala še inženjerska zbornica, Društvo bančnih zavodov, mestna občina in obe društvi hišnih lastnikov. Pričakujemo, da bodo oblastva upoštevala upravičeno odklonilno stališče stanovanjskih najemnikov in s tem preprečila poslabšanje gmotnega položaja stanovanjskih najemnikov.

V odboru za pobijanje draginje sodeluje društvo z dvema članoma. Kakor je iz poročila razvidno, je odbor pridno na delu in je pričakovati v najkrajšem času tudi objave rezultatov o delu tega odbora, ki ima sicer nehalno, zelo zelo zelo koristno nalogo. Na eni prihodnjih sej bo društvo razpravljalo tudi o zakonu o etažni lastnini. Ta način zidanja se je z velikim uspehom že uveljavil v drugih mestih. Čas bi torej bil, da se tudi pri nas omogoči ta način, kar bi vsekakor ugodno vplivalo na stanovanjske razmere.

Društvo bo sestavljalo tudi svoj arhiv, ki bo vseboval vse liste in revije ter tudi vso strokovno literaturo. V ta namen bo naprosilo uredništva za dostavo listov, ki bodo na razpolago članom. Radi važnih vprašanj, ki se vsak čas pojavljajo, je bil na seji 9. t. m. sprejet sklep, da bodo seje vsakih 14 dni. Društvo opozarja stanovanjske najemnike, da so poslovni lokali v Ljubljani, Wolfova ulica 10, in apelira nanje, da takoj prijavijo svoj pristop.

Socialna politika

Brezplačno zdravljenje na klinikah. Kakor poroča zagrebško uradniško glasilo »Naš glas«, je ministrstvo za socialno politiko in ljudsko zdravje priznalo državnim uslužbencem pravico do brezplačnega zdravljenja na klinikah. Doslej so morali državni uslužbenci in upokojeanci za klinično zdravljenje plačevati popolne oskrbne stroške, dasi jim je zakon jamčil brezplačno zdravljenje na vseh državnih bolnicah. Zaradi ozkosrčnega tolmačenja pojma »državnih bolnic«, kamor niso vštevali klinik, češ da so po svojem bistvu namenjene v prvi vrsti izobrazbi visokošolskih dijakov, so doslej morali drž. uslužbenci na klinikah plačevati običajne takse. Z novo odločbo bo tudi drž. nameščencem in upokojeancem omogočeno zdravljenje na najboljših naših zdravstvenih ustanovah v Zagrebu in Beogradu.

Premalo zdravnikov. Zadnjič smo objavili članek o prisilni službi zdravnikov na deželi, katero je uvedla uredba, po kateri mora vsak zdravnik, ki hoče dobiti javno službo, odslužiti določeno dobo pri zdravstvenih napravah na deželi. V Jugoslaviji namreč od 5330 zdravnikov, ki zdaj izvr-

šujejo prakso, deluje na kmetih samo približno 800, vsi drugi pa žive v mestih. Zato so tudi zdravstvene razmere po vaseh, zlasti v južnih in vzhodnih delih države, tako pomanjkljive. Bilo bi treba prisilnim potom poskrbeti, da se zdravniki sorazmerno porazdele po vsi državi.

Položaj odvetniških nameščencev. Iz statistike Pokojninskega zavoda v Ljubljani je videti, da so gmotne razmere odvetniških uslužbencev v Sloveniji izredno slabe. Od 310 uslužbencev oz. uslužbenk jih je 44, ki so imeli manj kakor 500 din plače na mesec. Od 500 do 720 din je imelo 45 nameščencev, od 720 do 1000 din pa 87 nameščencev. Torej je tudi lani 176 odvetniških oz. notarskih uradnikov, ki niso prejeli niti po 1000 din na mesec. Značilno je tudi, da je razmerje med moškimi in ženskami v tem stanu 1 : 7, in da prejemajo ženske približno za 40 % nižje plače kakor moški. Najhujša in najbolj porazna je pa ugotovitev, da je precej nad polovico vseh tako slabo plačanih, da nimajo niti 1000 din dohodkov na mesec. Zato je njihova organizacija predlagala banki upravi, naj se jim uradoma določi z odredbo minimalne plače.

Zadružne vesti

Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljani, ima svoj 65. redni občni zbor v torek, dne 12. marca t. l., v beli dvorani hotela Union v Ljubljani. Začetek ob 8. uri zvečer. Zborovalni red smo objavili že zadnjič.

Zborovanje kreditne zadruge v Kranju. V nedeljo, dne 10. marca, bo imela Kreditna zadruga drž. uslužbencev v Kranju svoj redni občni zbor. Zborovanje bo ob 10. uri dopoldne v kranjskem Zadrugnem domu. Dnevni red je običajen.

Gospodarska zadruga poštinskih nameščencev v Ljubljani. Občni zbor te zadruge bo v nedeljo, dne 17. marca, ob pol 9. uri v ljubljanskem Poštnem domu na Tyrševi cesti št. 37 B. Dnevni red je običajen.

Zadružno prenočišče v Zagrebu. Zveza nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev je v novem zadrugnem domu v Zagrebu ustanovila zadržno prenočišče. Na razpolago je 38 sob, v katerih je 65 postelj in 15 divanov. Dvajset sob ima samo po eno posteljo. Vsaka soba ima toplo in hladno tekočo vodo, vsako nadstropje pa kadno kopalnico in prho. Cene sobam so od 12 do 25 din. Prenoevanje v novem zagrebškem zadržnem prenočišču je dovoljeno vsem članom naših zadrug, mora se pa vsak zadrugar pri upravi prenočišča izkazati s posebnim potrdilom svoje zadruge. Prenoečišče se nahaja neposredno pred zagrebškim glavnim kolodvorom na vogalu Trga kralja Tomislava in Branimirove ulice. Vsem tovarišem — zadržnim članom naših zadrug priporočamo, da se zagrebškega zadržnega prenočišča poslužujejo.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta. Za dan 2. februarja je bil sklican 37. občni zbor navedene zadruge, in sicer v zadržnih lokalih samih v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6. Iz poročila upravnega odbora o zadržnem poslovanju v mi-

nulem letu je videti, da je imel upravni odbor lani 13 sej, da je pristopilo na novo 87 zadržnikov, izstopilo pa 15, tako da je bilo konec leta 1939. vsega skupaj že 1267 zadržnikov. Zadruga je izplačevala hranilne vloge izpod 2000 din na zahtevo takoj, za višje zneske pa po trimesečni odpovedi. Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani sprejema hranilne vloge od vsakogar, tudi od nezadržnikov, in jih obrestuje po 4 %, proti trimesečni odpovedi pa po 5 %. Obrestovanje se pričinja dvakrat na mesec, in sicer 1. in 16. dne vsakega meseca. Obresti se kapitalizirajo celoletno. Edino zadržniški dolo posejila, toda le, če nudijo zadostno varnost. Zadruga je članica Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani. Predsednik je bil g. Alojzij Kečelj, podpredsednik g. Jurij Režek, člani pa gg. Jakob Furlan, Oton Oman, Lovro Perko in Vita Zupančičeva. Lani je zadruga posodila članom 797.350 din, člani so ji pa vrnili 724.264,51 din, prejela je pa na obrestih od posojil 112.214,64 din.

Zadružni domovi na Hrvaškem. Na ozemlju banovine Hrvatske ima Zveza nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev 3 zadržne domove: V Šibeniku, ki je veljal 2,5 milijona din, v Gospiću (350.000 din), v Zagrebu (5,5 milijona din) in v Benkovcu (82.000 din). V Kaštelu Starem je Palace hotel Zveze, ki je veljal 7,1 milijona din. Razen tega so nekatere zadruge na Hrvatskem dobile od Zveze hipotekna posojila za zidanje lastnih zadržnih poslopij, in sicer: nabavljalna zadruga v Splitu 2.500.000 din, železniška nabavljalna zadruga v Zagrebu 2.500.000 din, nabavljalna zadruga v Mostarju 900.000 din, nabavljalni zadrugi v Varaždinu in v Novi Gradski po 250.000 din, nabavljalna zadruga v Kastvu 220.000 din in železničarska nabavljalna zadruga v Vinkovcih 120.000 din. Skupno je v teh sedmih zadržnih poslopij vloženo nad 6,75 milijona din glavnice.

»Kmetje včeraj in danes« je naslov najnovejši knjigi, ki jo je spisal Ig. Koprivec, pisatelj - domačin Slovenskih goric. Na 281 straneh opisuje v lepem pripovednem slogu življenje našega kmetovalca in viničarja ter najlepših in najzanimivejših delov slovenske zemlje. — Knjiga stane s poštnino vred 66 din. Naročite jo pri Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali njeni podružnici v Mariboru.

Če potrebujete katero koli knjigo in je nimate, lahko jo dobite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v Mariboru.

Rabite pisarniške potrebščine, pisemski papir, svinčnike, obrnite se do Knjigarne Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Če Vam je priročneje, pojedite v njeno podružnico v Mariboru.

Manufakturna trgovina

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapestri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima, vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Državnim nameščencem proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do 10.000 — vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poročtvu.

PODALJŠAJ SI ŽIVLJENJE!

Življenje moremo podaljšati, bolezni preprečiti, bolezni ozdraviti, slabosti ojačiti, nestalne moremo učvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljen živce, poptost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih podobnih razlogov.

Zadovoljstvo je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, ožveči Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem; ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo more vsakdo, ki jo zahteva, dobiti takoj in povsem **brezplačno!**

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slaborazpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabiljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poštno zbirališče:

ERNST PASTERNAK, Berlin SO,

Michaelkirchplatz 13. Abt. 881

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, r. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 4421

DRŽAVNI USLUŽBENCI! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadržna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi itd.

Širite zadržno misel med svojimi tovariši!